

LEKCE 84: MALÍ PROROCI 1. ČÁST (Ozeáš - Abdiáš)

Biblický text k lekci: vybrané verše z knihy Ozeáš, Jóel, Ámos, Abdiáš

Cíle lekce:

- dítě dokáže vyjmenovat první 4 malé proroky (zná autory knihy)
- dítě vlastními slovy řekne alespoň jednu věc, o které daní proroci píšou
- dítě umí shrnout poselství každé z těchto 4 malých proroků (viz myšlenky k lekci)
- dítě řekne, co ví o osobách proroka Ozeáše, Jóela, Ámose a Abdiáše
- dítě alespoň orientačně (století) zařadí působení prvních 4 malých proroků a dokáže je seřadit chronologicky za sebou
- dítě si uvědomuje, že Bůh jej miluje bez ohledu na jeho nevěru k Bohu
- dítě chápe, že Boží soud nad neposlušnými je jistý a jediná záchrana před soudem je obrácení se k Bohu skrze Ježíše Krista
- dítě si uvědomuje, že Bůh může použít i těžkou situaci k tomu, abychom svou pozornost obrátili na něho a odvrátili se od své zlé cesty
- dítě ví, že Bůh jednou zvítězí nad všemi nepřáteli

Klíčové verše:

Ozeáš 1:2b a 2,25: „Hospodin Ozeášovi řekl: „Jdi, vezmi si ženu oddanou smilstvu a budeš s ní mít děti ze smilstva. Tato země totiž opustila Hospodina jako smilná nevěstka...Do země si jej zasejí a nad Lo-ruchamou (tj. „nemilovaná“) se smilují. Lo-amihó (tj. „ne-lid“) oslovím: „Jsi můj lid,“ a on mi odpoví: „Můj Bůh jsi ty!“

Ozeáš 6:6: „Chci totiž lásku, nikoli oběti, poznání Boha spíš než zápaly.“

Ozeáš 14:3-5: „Vraťte se k Hospodinu a vezměte s sebou slova modlitby: „Odpusť nám všechnu naši vinu a laskavě nás přijmi, ať ti přineseme jako býčky ovoce svých rtů. Asýrie nás nezachrání, neujedeme na koních. Nebudeme už nazývat bohy své vlastní výtvoř; u tebe přece smilování najdou i sirotci!“ Uzdravím jejich odvrácení, milerád je budu milovat; můj hněv se od nich odvrátí.“

Jóel 2,1-2: „Trubte na polnici na Sijónu, křičte na poplach na mé svaté hoře, ať se třesou všichni obyvatelé země, neboť přichází den Hospodinův. Je blízko den tmy a temnot, den oblaku a mráкотy. Jako úsvit po horách se rozprostírá lid četný a mocný, jakého nebylo od věků, aniž kdy bude po něm až do let posledního pokolení.“

Jóel 3,12-13: „Nyní tedy, je výrok Hospodinův, navraťte se ke mně celým srdcem, v postu, pláči a nářku. Roztrhněte svá srdce, ne oděv, navraťte se k Hospodinu, svému Bohu, neboť je milostivý a plný slitování, shovívavý a nejmýš milosrdný. Jímá ho lítost nad každým zlem.“

Jóel 4,1 a 4-5: *I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. Slunce se zastře tmou a měsíc krví, dříve, než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný. Avšak každý, kdo vzývá Hospodinovo jméno, se zachrání. Na hoře Sijónu a v Jeruzalémě budou ti, kdo vyvázli, jak řekl Hospodin, spolu s těmi, kdo přežili, jež Hospodin povolá.*

Ámos 2,6: „Toto praví Hospodin: Pro trojí zločin Izraele, ba pro čtvrtý, toto neodvolám, protože za stříbro prodávají spravedlivého a ubožáka pro pár opánků.“

Ámos 3,9: „Bil jsem vás obilnou rzí a snětí; mnoho vašich zahrad a vinic, vaše fíkovníky a vaše olivy sežraly housenky. A přece jste se ke mně nenavrátili, je výrok Hospodinův.“

Ámos 5,12-14: „Já znám vaše četné nevěrnosti, vaše nehorázné hříchy. Nevražíte na spravedlivého, berete úplatek, ubožáky v bráně odstrkujete. Proto v oné době prozíravý zmlkne, bude to zlý čas. Hleďte dobro a ne zlo a budete žít, a tak Hospodin, Bůh zástupů, bude s vámi, jak říkáte.“

Abdiáš 1,4: „I když sis založil hnízdo vysoko jak orel a položil je mezi hvězdy, strhnu tě odtud, je výrok Hospodinův.“

Abdiáš 1,12: „Jen se nepas pohledem na den svého bratra v den jeho neštěstí, neraduj se nad judskými syny v den jejich záhuby, nepošklebuj se jim v den soužení!“

Abdiáš 1,15: „Blízko je den Hospodinův proti všem národům. Co jsi učinil ty, to bude učiněno tobě, vrátí se ti to na hlavu, jak zasluhuješ.“

Biblická fakta:

Autoři knih se jmenují stejně jako knihy – byli to proroci Ozeáš, Jóel, Ámos, Abdiáš		
Ozeáš má 14 kapitol; Jóel 4 kapitoly; Ámos 9 kapitol; Abdiáš 1 kapitolu – je to nejkratší kniha SZ		
O Ozeášovi víme jen to, že se měl oženit s prostitutkou a jeho manželství nebylo šťastné; o Jóelovi nevíme nic bližšího; Ámos – pastýř žijící v Judsku; o Abdiášovi také nic bližšího nevíme		
Ozeáš a Ámos prorokují proti Izraelskému království; Jóel proti Judskému království; Abdiáš proti Edómské zemi.		
Doba prorokování (orientačně) – řazeno od nejstaršího proroka k nejmladšímu: Jóel 800-790 př. n. l.; Ámos 775-750 př. n. l.; Ozeáš 760-685 př. n. l.; Abdiáš 600-550 př. n. l.		
Kniha	Hlavní myšlenka (poselství)	Hlavní části knihy
Ozeáš	Kniha představuje Boha a jeho velkou lásku k lidem (i pohanům), kteří jsou však stále nevěrní (jako nevěrná manželka), nevděční a uctívají cizí bohy. Bůh tak musí dopustit trest (kázní své děti), ale je také ochoten je přijmout zpět, když se pokorí, protože je milující Bůh bez podmínek.	kap. 1–3: Ozeášova nevěrná manželky (bývalá prostitutka) kap. 4-14: Ozeášův lid a poselství o Božím soudu (4-10) a Boží lásce (11-14)
Jóel	Kniha hovoří o Božím dni soudu (Den Páně), kdy Bůh potrestá všechny nevěrné a vyzývá Judský lid k návratu k sobě. Pokud se lidé neobrátní, postihnou je pohromy, ale pokud se lid k Bohu obrátí, Bůh je obnoví, dá jim svého Ducha a znovu je přijme	kap. 1: Boží soud v podobě škůdců (kobyly, brouci, jiná havěť) - neúroda – rána pro lid a sucho, katastrofa kap. 2-4: Den Hospodinův – Boží trest neposlušného lidu (dobyty nepřátelským vojskem) a zároveň Boží volání lidu k návratu a slib jeho obnovení
Ámos	Ámos prorokuje jak proti okolním národům, tak proti Judovi a hlavně Izraeli, kterému se daří a slova prorocství nebere vážně, ale soud je blízko. I přes tento tvrdý soud však Bůh zaslibuje obnovu (vidina budoucího Izraele). Materiální blahobyt zastihuje duchovní prázdnotu.	kap. 1-2: prorocství proti národům (Damašek, Týr, Gáza, Edóm, Moáb, Juda) kap. 3-6: prorocství soudu proti Izraeli - lid je sobecký, pokrytecký, bez lásky k bližním, předstírá, že miluje Boha a i přes varování proroka nechtějí prosit Boha o odpuštění kap. 7-9: Boží soud nad Izraelem se naplní - kobyly, oheň, olovnice,

		koš zralého ovoce a sražení sloupu (pád na lidi) - obrazy Božího soudu; samotný závěr knihy však naznačuje naději, že Bůh dá svému lidu ještě šanci a obnoví jej.
Abdiáš	Abdiáš ohlašuje soud na Edómem, potomky Ezaua za hříchy proti Bohu i Izraelcům. V závěru knihy je proroctví proti všem národům a prorok naznačuje, že Izrael bude jím znovu přijat a získá i zemi Edómců.	verše 1-14 proroctví proti Edómu verše 15-21 Hospodinův den postihne všechny nepřátele Izraele

Myšlenky k 84. lekci (aplikace):

- **kniha Ozeáš** – my lidé jsme jako nevěrné a neposlušné děti, pořád dokola neposloucháme, ale Boží láska trvá, i když musí trestat - naše nevěrnost neruší Boží lásku k nám, Bůh nás má rád navzdory tomu, že my na něho „kašleme“, podvádíme ho > **BŮH MILUJE své děti navzdory jejich neposlušnosti**
- **kniha Jóel** – v knize zaznívá naléhavé Boží varování (nálety havěti) - Bůh varuje; aby nás Bůh přitáhl k sobě, může k tomu použít i těžkou věc (katastrofu); ale bez navrácení k Bohu nemáme šanci obstát před Božím soudem, který bude hrozný; můžeme uniknout jedině tehdy, když přijmeme Boží záchranu > **BŮH VARUJE své děti před soudem**
- **kniha Ámos** – v knize prorok klade důraz na varování před tím, aby vnější prosperita (majetek, dobré bydlo) nezastínila duchovní rozměr života, aby majetek a pohodlný život nevedl k tomu, že přestaneme vidět lidi kolem nás Božíma očima > **BŮH VARUJE své děti před upnutím se k blahobytu**
- **kniha Abdiáš** – Edóm byl pyšný a nevěrný, utlačoval a škodil Izraeli, ale dostalo se mu odpalty – pokud zůstaneme věrni Pánu Bohu, on bude za nás bojovat do konce, nebudme pyšní a nepovyšujme se nad ostatní, protože můžeme být svrženi dolů za svoji pýchu jako země edómská > **BŮH ZVÍTĚZÍ nad nepřáteli**

Souvislost s Novým zákonem: DNES JE DEN ZÁCHRANY PRO VŠECHNY

Biblické texty: Dnes je den spasení (2. Korintským 6,2).

Jak je psáno u Ozeáše: ‚Lid, který není můj, povolám za svůj lid a Nemilovanou nazvu Milovanou (Římanům 9,25)

Kdysi jste ‚vůbec nebyli lid‘, nyní však jste lid Boží; pro vás ‚nebylo slitování‘, ale nyní jste došli slitování. (1. Petrova 2,10)

Bůh skrze proroky mluví k lidu a je z toho patrný kontrast mezi svatým Bohem a padlým člověkem. Přesto tento Bůh nabízí záchranu všem lidem, bez ohledu na to, zda je Bohu člověk věrný, zda páchá nepravosti, zda se povyšuje nad druhé. Ano, Bůh musí trestat neposlušnost a hřích, ale z jednotlivých proroctví se velmi jasně rýsuje Boží podstata, která spočívá v lásce a otevřené náruči pro každého, kdo mu svěřil svůj život. Svůj plán záchrany původně namířený jen pro Izrael už Nový zákon jasně rozšiřuje i na „nežidy“, pohany, na nás. Nejsme zachraňováni Bohem pro naše vlastní skutky, ale jen a pouze z jeho milosti. Tato záchrana je možná jen díky oběti Krista Ježíše na kříži. Bez našich zásluh se tak ztotožněním s touto obětí můžeme vyhnout hroznému Božímu soudu, který stihl nejen dávné starověké národy, o nichž malí proroci prorokují, ale zároveň hrozí každému člověku, kdo Boží nabízenou záchranu odmítne. Tak jako Izrael má stále ještě šanci a trvá (naplnění Božích proroctví), tak ještě dnes trvá Boží zaslíbení záchrany pro každého člověka!

Náměty pro činnosti s dětmi:

- 1. Boření plechovek** – motiv soudu Hospodinova (boření domu Judova, Izraelova). Úkolem dítěte je míčkem shodit věže z plechovek. Komu se to podaří za nejkratší čas (nebo shodí nejvíce za vymezený čas)?
- 2. Troubení do trychtýře** – motiv troubení na polnice a ohlášení Božích soudů. Úkolem dětí je co nejdéle troubit do trychtýře na jeden nádech.
- 3. Převrácená slova** – motiv toho, že Izraelci převraceli právo (např. Amos 5). Úkolem dětí poslouchat vedoucího, který čte slova pozpátku (rychle za sebou, pauza jen pár sekund) a zapisovat je na papír. Komu se podaří napsat nejvíce slov správně?
- 4. Háky** – motiv Božího soudu, kdy bude Izrael vytažen na hácích (Amos 4). Úkolem dětí je pomocí provazu (prádelní šňůry) na jejímž konci je kotva z drátu, přitáhnout za daný časový limit kousky polystyrenu (na nichž bude oko z drátu). Kdo jich přitáhne více? V případě stejného počtu rozhoduje čas.
- 5. Sněž jídlo** – motiv jezení úrody (zkáza způsobená kobyčkami a dalším hmyzem – Jóel). Úkolem dítěte je co nejdříve sníst např. plátek toustového chleba. Možno také obměnit
- 6. Přerež desku (klacek)** – motiv destrukce toho, o čem si mysleli lidé, že je ochráně (přeražení závory, zlomení lučiště, např. Amos 1,5). Úkolem dítěte je co nejrychleji přerežat desku (klacek – přiměřeně tlustý).
- 7. Přetlačovaná** – motiv Božího soudu a tlačení lidu k zemi (Ámos 2,13). Úkolem dítěte je přetlačit soupeře – vytlačit jej z kruhu (vymezeného prostoru). Hraje každý s každým. Kdo přetlačí více soupeřů?
- 8. Koš ovoce** – motiv soudu nad Izraelem (Ámos 9). Úkolem dětí je napsat za 3 minuty co nejvíce druhů ovoce. Možno je také je ještě „v koši“ urovnat, tzn. seřadit podle abecedy.